

A Győri Ítéltábla a dr.Székely Gábor Ügyvédi Iroda által képviselt **felperesnek** a Bolla és Hubanov Ügyvédi Iroda által képviselt **I.r.** és a személyesen eljáró **II.r. alperes** ellen szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása iránt a Tatabányai Törvényszék előtt folyamatba tett perében Tatabányán, 2017.évi november hó 8.napján 4.P.20.019/2017/18.szám alatt hozott ítélet ellen a felperes részéről 20.sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A bíróság a per tárgyalásának felfüggesztése iránti kérelmet elutasítja.

Köteles a felperes 15 nap alatt megfizetni az I.r.alperesnek 15.000 (tizenötezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes és II.r. alperes, mint adósok, illetve I.r. alperes, mint hitelező, ...n, 2008. július 2. napján számon fogyasztói kölcsönszerződést kötöttek lakásvásárlás céljára, amely alapján I.r. alperes vállalta, hogy felperes és II.r. alperes részére 77.049,- CHF összegű kölcsönt nyújt. A szerződés I.4. pontja kölcsön folyósításának feltételeként az alábbi, általános szerződési feltételt tartalmazza:

„Felek kijelentik és kötelezik magukat arra, hogy bármely elszámolási vita, illetve banki igény kielégítés esetére, vagy a jelen okirat szerinti kölcsönből mindenkor fennálló kölcsön és egyéb tartozás mértékére, a folyósítás tényleges időpontja, a teljesítési kötelezettség lejáratának megállapítása, valamint bármely egyéb a közvetlen bírósági végrehajtás céljából szükséges tény, adat megállapítása tekintetében az adós banknál vezetett számlái és a bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt fogadják el, mint közhiteles, aggálytalan tartalmú bizonyítékot.

Ennek megfelelően a kölcsön és járulékaik nem, vagy nem szerződés szerinti megfizetés esetén a végrehajtás alapjául szolgáló, mindenkor fennálló kölcsön és járuléktartozást, továbbá a fent hivatkozott tényeket jelen okirat mellett, az adós banknál vezetett számláiról, illetve a bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány tanúsítja, amelynek elfogadására a felek jelen okirat aláírásával kötelezettséget vállalnak.

Felek/Adós felkéri a jelen okiratot szerkesztő közjegyzőt, vagy egyébként illetékességgel bíró közjegyzőt, hogy a fenti kölcsönből fennálló kölcsön és járulékaik, továbbá egyéb tartozása mértékét, továbbá a fenti hivatkozott tényeket, adatokat esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezése esetére, a bank felkérésére az adós banknál vezetett számlái, a bank nyilvántartásai, könyvei alapján és nyilvántartásokba való betekintéssel közjegyzői tanúsítványba foglaltan tanúsítsa, e tekintetben a banktitok megtartásának kötelezettsége alól a felmentést megadják."

Felperes módosított keresetében kérte, állapítsa meg a bíróság a kölcsönszerződés I.4. pontjának a tényállásban idézett része semmisségét a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 209/A. § (2) bekezdése, illetve 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 1. § (1) bekezdés a) b) i) és j) pontja alapján. Igényt tartott a perköltség megfizetésére is. A II.r. alperest tűrésre kérte kötelezni.

Előadta, főszabályként I.r. alperes lenne köteles követelése összegszerűségét bizonyítani, jelen rendelkezés azonban a bizonyítási terhet megfordítja. Azért is tisztességtelen, mert I.r. alperest jogosítja fel egyoldalúan a felperesi tartozás összegének meghatározására, így a teljesítés szerződésszerű voltának megállapítására. Előadta azt is, hogy ezzel megnyílik I.r. alperes lehetősége a záradékoltatásra.

I.r. alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását, és a felperesek perköltségben történő marasztalását kérte. Előadta, ezen szerződési feltétel tartalmazza azt, hogy a közvetlen bírósági végrehajtásnak megvan a lehetősége, azonban ezt jogszabály szabályozza, ennek hiányában is meglenne arra I.r. alperesnek a lehetősége. Felperesnek bármikor lehetősége van kifogásolásra vagy panaszsra.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében a felperes keresetét elutasította, egyben kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek bruttó 38.100 forint elsőfokú perköltséget.

Ítéletének jogi indokolásában hivatkozott a szerződéskötéskor hatályos az 1959.évi IV.tv. 209.§-ában, valamint az 1/1999./II.5./Korm. rendelet 1.§./1/ bekezdés a/, b/, i/ és j/pontjában foglaltakat.

Rögzítette, hogy a perbeli kölcsönszerződés a felek által sem vitatottan a 2014.évi XL.tv.(DH2.) hatálya alá tartozik.

Azt vizsgálta, hogy a támadott szerződéses kikötés megfelel-e a jogszabályoknak, mert a Ptk. 209. § (5) bekezdése alapján ebben az esetben tisztességtelennek nem minősülhet.

Az adósok rendszeres tájékoztatást kaptak a tartozásuk nyilvántartott összegéről, és ha a tájékoztatásban foglaltakat vitatták, részletes elszámolást kérhettek, még a végrehajtás megindulását követően is. Az 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 206. § (1) és (2) bekezdés előírta, hogy folyamatos szerződések esetében a pénzügyi intézmény köteles az ügyfelek részére legalább évente egy alkalommal, valamint a szerződés lejártakor egyértelmű, közérthető és teljes körű írásbeli kimutatást küldeni, a számláról megküldött kimutatást - az üzletszabály és a szerződés eltérő rendelkezése hiányában - elfogadottnak kell tekinteni, ha az ügyfél a kézbesítéstől számított 60 napon belül írásban nem emel kifogást; ez nem érinti a követelés érvényesíthetőségét. Az „elfogadottnak kell tekinteni” e jogszabályban sem értelmezhető egyfajta „biankó tartozáselismerésként”, erre utal az a záró fordulat, hogy „ez nem érinti a követelés érvényesíthetőségét”.

A pénzügyi intézményt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek keretében milyen tartalmú kölcsönt, milyen feltételek mellett folyósított az adósnak, az adós mennyit teljesített, s mekkora az adós fennmaradó tartozása. A pénzintézet ez irányú ténymegállapításai azonban egyértelműen a fogyasztó számára is közölt (legalább évente 1 alkalommal) nyilvántartásán alapulnak. Amennyiben ezt az adós vitatja, úgy ezen állításait a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 164.§ (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően már neki kell bizonyítania, a bizonyítás fentiek szerinti menetét a perben

támadott rendelkezés tehát nem befolyásolja. A végrehajtási záradékolás esetén valóban az alperes közlése adja a záradékolás alapját a tartozás összegéről, de vita esetén ez nem több, mint az alperes nyilatkozata. Tehát e perben sem a szerződési feltétel vitatott rendelkezése, hanem a közokirat záradékolhatóságának törvényi konstrukciója fordítja meg a bizonyítási terhet.

Ha végrehajtási záradék alapján megindított végrehajtási eljárás van folyamatban, úgy az adósok a Pp. 369.§-ában foglalt tényekre hivatkozással végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti pert kezdeményezhetnek, s ennek során a per alapjául szolgáló tényállításai bizonyítására a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében ugyancsak az adós köteles.

Mivel a jogszabálynak megfelelően került meghatározásra a szerződési feltétel, így a Ptk. 209.§ (5) bekezdése alapján tisztességtelennek nem minősülhet.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezést nyújtott be, melyben elsődlegesen kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a keresetének történő helyt adást, valamint az I.r. alperes kötelezését a felmerült teljes perköltsége megfizetésére.

Másodlagosan és harmadlagosan az elsőfokú ítéletnek az rPp.252.§./2/ bekezdése és /3/ bekezdése alapján történő hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság újabb eljárás lefolytatására történő utasítását.

Álláspontja szerint a kölcsönszerződés támadott pontja a 18/1999/II.5./Korm.rendelet 1.§./1/ bekezdés b/ és j/pontjába ütközik.

Előadta, ha a felperes nem ért egyet az I.r. alperes nyilvántartásával, akkor egy végrehajtási eljárásban a felperesnek kell bizonyítania, hogy helytelen az I.r. alperesi nyilvántartás. Az alávetés miatt lemondott arról a lehetőségéről, hogy kétségbe vonja az I.r. alperes által meghatározott tartozás összegét. A szerződés megkötésekor hatályos Vht.21.§. /1/ bekezdés alapján végrehajtási záradékkal lehet ellátni a közokiratot az I.r. alperes kérelmére. Mindez azzal a következménnyel jár, hogy a felperes az ily módon ellene indított végrehajtási eljárást megszüntetni, illetve korlátozni csak akkor tudja, ha az I.r. alperessel szemben indított perben a Pp.164.§./1/ bekezdése alapján bizonyítja a Pp.369.§. b/pontjában foglaltakat, azaz azt, hogy az I.r. alperes követelése részben, vagy egészben megszűnt.

Főszabályként az I.r. alperest terheli a követelése pontos összegének bizonyítása a felperes ellen a tartozása megfizetése iránt indított perben. A perbeli kikötés azonban lehetőséget biztosít az I.r. alperesnek arra, hogy ezt a bizonyítási terhet - a fentiekben ismertetett módon - a felperes terhére megfordítja, ezért az tisztességtelen.

A támadott szerződési feltétel - mint a szerződéskötéskor a kölcsön folyósítása előtt megtett tartozáselismerés - mind a bizonyítási teher, mind a felmondás jogszerűségének vitathatósága szempontjából a fogyasztót indokolatlanul hátrányos helyzetbe hozza (BDT.2017.3629).

A Korm.rendelet 1.§./1/ bekezdés i/pontjában foglalt okból is fennáll a tisztességtelenség. A fenti körülmények a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét korlátozzák a ténytanúsítvány, a tartozáselismerő nyilatkozatnak tekinthető előre elismerés megtétele által ugyanakkor ezt a szerződéses rendelkezést nem kompenzálja a szerződés szövege más, jogszabályban meghatározott vitarendezési móddal.

A Pf.6.sorszámú iratában kérte a per tárgyalásának felfüggesztését az Európai Unió Bírósága előtt folyamatban lévő C-34/18.számú előzetes döntéshozatali eljárás érdemi elbírálásáig.

E körben hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.834/2017/4/II.számú, és a Kúria Gf.VIII.30.412/2017/3.szám alatt meghozott végzésében foglaltakra.

Az I.r. alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az ítéltábla elsődlegesen a per tárgyalásának felfüggesztése iránti kérelmet bírálta el és azt az alábbiak szerint alaptalannak ítélte.

A Pp.152.§ (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy a bíróság a tárgyalást felfüggesztheti, ha a per eldöntése olyan előzetes kérdés elbírálásától függ, amelynek tárgyában más polgári per, vagy a bíróság hatáskörébe tartozó más polgári eljárás már folyamatban van.

A tárgyalás felfüggesztése tekintetében annak van relevanciája, hogy a peres felek között a jogvita eldöntése szempontjából előzetes kérdésnek lehet-e tekinteni az Európai Unió Bírósága előtt a bizonyítási kötelezettséget a fogyasztóra átfordító célú vagy ilyen hatású szerződéses rendelkezés tárgyában folyamatban lévő eljárás során hozott döntést, illetve előzetes kérdés-e a 93/13/EGK irányelv melléklete 1. m) és q) alpontjának értelmezése.

Az ítéltábla megítélése szerint a keresettel támadott kikötés nem fordítja át a fogyasztóra a bizonyítás terhet és nem ad lehetőséget a hitelintézetnek arra, hogy a fogyasztó teljesítésének szerződésszerűségét egyoldalúan ítélje meg. Ezért a felperes kereseti kérelmének elbírálása szempontjából a C-34/2018. számú előzetes döntéshozatali eljárásban feltett kérdések nem minősülnek olyan kérdésnek, amelyek az eljárás felfüggesztését indokolnák.

A fentebb kifejtett jogi álláspontot támasztja alá az 1/2018.számú gazdasági elvi határozat, illetve a Kúria Pfv.VI.20.507/2017/4.számú határozatában foglaltak.

Az ítéltábla az elsőfokú bírósággal egyezően megállapította, hogy a támadott kikötés nem ütközik a Korm. r. 1. §. (1) bekezdésének a), b) és j) pontjaiba.

A Korm. r. 1. § (1) bekezdésének a), b) és j) pontjai szerint a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősül különösen az a szerződési feltétel, amely a szerződés bármely feltételének értelmezésére a fogyasztóval szerződő felet egyoldalúan jogosítja; kizárólagosan a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e; illetve amely a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg.

A felperes által támadott kikötés nem jogosítja fel az I. r. alperest a szerződés egyetlen feltételének egyoldalú értelmezésére sem, ezért nem ütközik a Korm. r. 1. § (1) bekezdésének a) pontjába.

A Korm. r. 1. § (1) bekezdésének b) pontja pedig az olyan tartalmú szerződési kikötést minősíti tisztességtelennek, amely a fogyasztóval szerződő fél (a perbeli esetben az I. r. alperes) részére a saját teljesítése szerződésszerűségének megítélésére, megállapítására biztosít kizárólagos jogosultságot. A rendelkezés tehát nem a felek azon jogát kívánja korlátozni, hogy a velük szerződő fél teljesítésének szerződésszerűségét megítéljék.

Az a hivatkozás, hogy a kifogásolt rendelkezés szerint az I. r. alperes dönt a felperes szerződésszerű teljesítéséről, a kifejtettek értelmében - tartalmánál fogva - nem alkalmas a fenti jogszabályi előírásban foglalt semmisségi ok megalapozására.

A Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének j) pontja szerint a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősül különösen az a szerződési feltétel, amely a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg.

A perbeli szerződés megkötésekor hatályban volt, a hitelintézetek és a pénzügyi vállalkozások éves beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 250/2000. (XII.24.) Korm. rendelet előírásai értelmében az I. r. alperesnek az ügyfeleivel szemben fennálló követeléseiről folyamatos nyilvántartást kellett vezetnie. A nyilvántartásában szereplő adatokról a pénzügyi vállalkozás által a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete részére szolgáltatandó adatok köréről és az adatszolgáltatás módjáról szóló 52/2005. (XII.28.) PM rendelet szabályai szerint negyedévente jelentést kellett tennie a Felügyelet részére.

Az rHpt. 206. § (1) bekezdése pedig előírta, hogy folyamatos szerződések esetén legalább évente egy alkalommal, valamint a szerződés lejártakor egyértelmű, közérthető és teljes körű írásbeli kimutatást küldjön az ügyfeleinek. A kimutatást az rHpt. 206. § (2) bekezdése értelmében - az üzletszabályzat vagy szerződés eltérő rendelkezése hiányában - elfogadottnak kellett tekinteni, ha az ügyfél a kézbesítéstől számított 60 napon belül írásban nem emelt kifogást azzal, hogy mindezek a követelés érvényesíthetőségét nem érintik.

A fél nyilatkozatához - amint arról a Legfelsőbb Bíróság az EBH2000.309. szám alatt közzétett határozatában egyértelműen állást foglalt - a tartozáselismerés jogkövetkezményei akkor fűződhetnek, ha a tartozás elismerése magyarázatot nem igénylő módon, kifejezetten és félreérthetetlenül történik. Ennek az elvárásnak csak az olyan tartozáselismerő nyilatkozat felel meg, amelyet már fennálló, összecszerűen meghatározott követelés tekintetében tettek meg. A per tárgyát képező szerződéses rendelkezés viszont ilyennek nem tekinthető, e kikötés esetében ezért nem érvényesülnek a tartozáselismerés joghatásai.

Ennek megfelelően abban az esetben, ha az alperes a jelen szerződésből eredő követelését a felperesekkel szemben peres úton kívánja érvényesíteni, a perben a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) 265. § (1) bekezdése értelmében őt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek alapján milyen összeget folyósított a felperesek részére, a felperesek mennyit teljesítettek, és ennek eredményeként mekkora a felperesek fennálló tartozása. Az alperes erre vonatkozó tényállításai nyilvánvalóan a saját nyilvántartásán alapulnak, vita esetén azonban az alperesnek a perben a nyilvántartás elszámolási elveit, módszereit és adatait be kell mutatnia, számításait le kell vezetnie. Ha a felperesek mindezeket követően is azt állítják, hogy az alperes elszámolása nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, illetőleg a közölt számítás hibás, vagy arra hivatkoznak, hogy részükről nagyobb összegű teljesítés történt, ellenbizonyítással élhetnek. A bizonyítási teher alakulását, a bizonyítási eljárás lefolytatását tehát a kikötés hivatkozott rendelkezése nem befolyásolja (Kúria 1/2018. számú gazdasági elvi határozat).

A fentiekkel egyezően foglalt állást a Kúria a Pfv.VI.20.507/2017/4.számú ítéletében is.

Az ítéletábra az R.1.§./1/ bekezdés i/pontja tekintetében teljes egészében osztotta az elsőfokú bíróság ítéletének 6. oldal 3. bekezdésében rögzített álláspontját, az abban foglaltakat megismételni nem kívánja. Az ítéletábra álláspontja szerint sem korlátozza a perbeli kikötés a fogyasztó igényérvényesítési lehetőségeit.

Mindezen indokok alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253.§. /2/ bekezdése alapján helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban a felperes teljes egészében pervesztes lett, ezért a Pp.78.§./1/ bekezdése értelmében ő köteles az I.r.alperes felmerült bruttó összegű másodfokú perkielégének a megfizetésére. A perkielég összegénél az ítéletábra tekintettel volt arra, hogy az I.r. alperes képviselője a tárgyaláson nem jelent meg és írásbeli ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Győr, 2018.március 8.

Dr.Havasiné dr.Orbán Mária sk.
a tanács elnöke

Dr.Vass Mária sk.
előadó bíró

Dr.Molnár Andrea sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

kiadó